

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 1 Temmuz 2015

“Reform” Denilen Tılsımlı Sözcük

Küresel kriz “büyük durgunluk” kavramlaştırması altında derinleştikçe, “reform” sözcüğü neoliberal hegemonyanın ayrılmaz bir parçası konumuna geldi. Aslında son derece dar bir sınıfın, küresel finans burjuvazisinin ve ulus-ötesi şirketler sermayesinin çıkarlarına yönelik öneriler reçetesi içeren neoliberal dönüşümler, “reform” sözcüğünün yarattığı ilerici değişim çağrışımlarına sığınarak, sanki tüm toplumun faydasını gözeten bir program imiş gibi sunulmakta. Bu gerçeğin en yakın tanığı ise komşumuz Yunanistan.

Yunanistan Başbakanı **Alexis Tsipras**, Yunan halkını Avrupa bankalarının ve *Troika*'nın (Avrupa Merkez Bankası, Avrupa Konseyi ve IMF) taleplerini değerlendirmek üzere 5 Temmuz'da referanduma çağırdı. Aynı günlerde Yunan ekonomisinden sermaye çıkışlarını engellemek için bankalardan para çekme limiti günlük 60 avro ile sınırlandırılmaktaydı.

Yunanistan'ın borcu 2010'da milli gelirinin yüzde 100'ü düzeyinde idi; şimdi ise yüzde 180'ine tırmanmış durumda. Ancak bu arada Yunanistan, IMF ve Avrupa Birliği İstikrar Fonu'ndan 200 milyar avro fon kullanmış ve Avrupa bankalarına olan “özel sektör” borçlarını neredeyse kapatmış idi. Aynı 2001 krizi boyunca IMF'nin Türkiye'ye (kotasının 8 misli üstüne cömertlikle çıkarak) açmış olduğu 32 milyar dolarlık kredi sayesinde Türkiye'nin yabancı bankalara olan kısa vadeli borçlarının ödenmesi ve borç yükümlülüklerinin özelleştirmeler ve işgücünün taşeronlaştırılması ve (sonucu Soma cinayetine kadar giden uygulamalarla) kuralsızlaştırılması yoluyla ödenmesi deneyiminde olduğu gibi...

Yunanistan için “reform” sözcüğü neoliberal gündem altında bambaşka bir anlam taşıyor: piyasa hegemonyasına koşulsuz teslimiyet ve Yunanistan'ın (emek dahil) tüm kaynaklarının acımasız sömürsü. İletilen reform talepleri özetle üç bileşenden oluşmakta:

- (1) Emekli maaşlarının ve emeklilerin sosyal kazanımlarının geriletilmesi. Daha net olarak söylemek gerekirse, aylık 350 avro düzeyinde olan emekli maaşlarından (neredeyse üçte bir oranında) 120 avroya varan ek kesintiler yapılması;
- (2) İşgücü piyasalarının esnekleştirme adı altında enformelleştirilmesi, kuralsızlaştırılması ve emeğin kazanımlarının geriletilmesi; asgari ücretin sert bir biçimde düşürülmesi ve toplu sözleşmelerin askıya alınması;
- (3) Özelleştirmeler ile Yunanistan'ın deniz ve hava limanlarının ve doğal kaynaklarının yok pahasına küresel sermayeye aktarımı.

Bunların yanında özellikle KDV benzeri tüketim vergi oranları yükseltilirken, sermaye ve şirketler üzerinden alınan vergilerin arz-yönlü politikalar söylemi altında düşürülmesi.

Burada, KDV vergi oranının ortalama yüzde 23 düzeyinde olduğu hatırlandığında, önerilen ek vergi yükünün Yunan halkının tüketim olanaklarını nasıl kısıtlayacağı açıkça görülecektir.

Aslında daha da net söylersek, emekli maaşlarının düşürülmesinin ve KDV tipi vergilerin yükseltilmesi taleplerinin sadece kreditorlerin alacaklarının tahsiline yönelik kısa dönemli programlar olduğu ve Yunan ekonomisine herhangi bir etkinlik kazanım sağlamayacağı çok açıktır. Bu haliyle önerilen taleplerin “reform” kavramıyla bağdaşmadığı da ortadadır. Dolayısıyla özetle vurgulamak gerekirse, önerilen paket aslında “reform” değil, kreditorlerin ve küresel finans burjuvazisinin alacaklarını güvenceye alma programı ve Yunanistan’ın iktisadi ve sosyal kaynaklarını küresel kapitalizmin acımasız sömürüsüne açma projesidir.

Anketler 5 Temmuz Referandumu öncesinde şimdilik –kreditorlerle anlaşmaya— “evet” oylarının önde olduğunu gösteriyor. Ancak, referandumun sonucu ne olursa olsun yapılması gereken olanları iktisat tarihi bize net olarak vurguluyor:

- (1) Sermaye kontrollerinin (gönüllü ya da gönülsüz) zorunlu olarak sıkılaştırılması ve dövizin tayınlması;
- (2) Yunanistan Merkez Bankası’nın tüm borçları nihai-borçlanıcı sıfatıyla üstlenmesi; ve
- (3) Kamu borçlarının ertelenmesi ve yeniden yapılandırılması.

Bu acı gerçeklerin, diler *avro bölgesinde*, dilerseniz (yeni) *drahmi* aracılığıyla uygulanması gerekecektir; ister gönüllü, ister gönülsüz.